

BISERICA ȘI

Onor. Bibl. Palatului Cultural

Arad

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.Ipare odată la săptămână:
DUMINECA.REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 1575/922.

Aviz oficial.

Se aduce la cunoștința celor pe cari li privește, că la Seminarul teologic din Arad cu începere dela 1/14 Iulie a. c. se va ține un curs de 6 (șasă) săptămâni pentru pregătirea teologică acelor învățători cu diplomă dela preparandiile noastre confesionale, cari doresc să ocupe și posturi preoțești.

Cursiștii vor avea locuință și masă în Seminar, care întreținere li se va putea da pe lângă taxa anticipativă de 750 Lei pe întreaga durată a cursului.

De albituri se va îngriji fiecare pentru sine.

Cei ce vor presta examenul acestui curs, vor fi instituți de administratori parohiali acolo, unde Consistorul diecezan li va designa.

Intrucât absolvenții acestui curs vor dori să fie aleși de parohi, vor trebui să-și câștige cvalificațiunea statutară, respective să absoalve ulterior cursurile teologice regulamentare, să se supună examenului de cvalificațiune preoțească și vor putea apoi recurge la parohii în senzul regulamentului pentru parohii, conform cvalificațiunei preoțești, ce vor obține.

Cei ce doresc a participa la cursul de șase săptămâni, au să-și înainteze rugărilor la acest Consistor diecezan în termen de 8 zile adecă până în 25 Iunie (8 Iulie) a. c. având să alăture:

1. Extras de botez.
2. Testimoniul de cvalificațiune învățătorească.
3. Atestat de serviciu.
4. Atestat de moralitate.
5. Certificat medical că sunt deplini sănătoși fără vre un defect organic.
6. Atestat despre căsătoria canonică pentru a putea fi preotit.

Indatorăm Onor. Oficii parohiale să comunice acest aviz tuturor învățătorilor din loc.

Arad, din șed. cons. asen. bis. ținută în 16/29 Iunie 1922.

Ioan J. Papp
Episcop.

Sinodul eparhial.**Ședința V.**

s'a ținut în 12/25 Aprilie 1922, la orele 4 p. m.

Președinte: P. S. Sa Domnul Episcop diecezan Ioan I. Papp. Notar: Mihailu Păcățian.

Nr. 59. Prezidiul face cunoscut, că comisiunea bugetară nu poate funcționa din cauza, că membrii Trăian Suciș și dr. Iuliu Ionescu absentează dela ședința. Deci propune și

Sinodul întregeste comisiunea bugetară cu deputații: Dr. Ioan Ursu și Petru Băran pentru sesiunea actuală.

Nr. 60. Se cetește protocolul ședinței a treia, și se verifică.

Nr. 61. Se cetește protocolul ședinței a patra, și se verifică.

Nr. 62. Urmează la ordinea zilei raportul comisiunei bisericești în chestia dotației protopopilor, prin raportorul Dr. Ioan Robu. La propunerea comisiunei, Sinodul enunță următorul concluz:

Consistorul se invită a asemna tuturor protopopilor pe trimestrul I Ianuarie — 31 Martie 1921, suma de câte 250 Lei lunar din darea diecezană încasată în cursul anului 1921, iar retribuția de 1600 Lei asigurată în trecut protopopilor, să se pună din nou în curgere cu începerea dela 1 Ianuarie 1921 și anume. 1200 Lei din fondul diecezan preoțesc, iar 400 Lei anual din bugetul eparhial ca dotație pentru inspectia școlară.

Nr. 63. Privitor la propunerea deputatului Dr. Gheorghe Ciuhandu făcută în ședința III. din 11/24 Aprilie a. c. pentru știpendiarea de tineri, cari să se pregătească pentru catedre de Seminar teologic și pentru funcțiuni superioare bisericești, la propunerea comisiunei bisericești:

Sinodul invită Consistorul să se îngrijască necondiționat de creșterea a lor două știpendii în sumă minimală de câte 8000 Lei din crescământul neîntrebuințat al fondurilor și fundațiilor diecezane știpendiare pentru doi tineri, cari să fie trimiși la studii superioare bisericești, fie în țară ori în străinătate, încă în toamna anului curent și dintre cari unul pe cât se poate să îmbrătoșeze studiul apologetic spre a deveni preot misionar al diecezei.

Intrucât crescământul fondurilor și fundațiilor

n'ar acoperi suma stipendiară, restul să se acopere din resursele diecezei.

Nr. 64. Comisia organizatoare prin raportorul dr. Gheorghe Ciuhandu revine asupra propunerilor făcute de deputatul dr. Gheorghe Ciuhandu în ședința III. din 11/24 Aprilie a. c. sub Nr. 28 lit. b., c., d., f. și g., și anume:

Cu privire la întregirea *rapoartelor consistoriale* anuale către Sinodul eparhial cu elemente privitoare la munca dezvoltată în direcțiunea activității didactice și filantropice, comisiunea propune, iar Sinodul decide, ca:

Propunerea, menționată să se treacă la Consistor, spre luarea măsurilor necesare în sensul acelei propuneri și cu adausul, ca chestiunea activității didactice și filantropice a bisericii să se studieze în vederea organizării amintitelor ramuri de activitate bisericască având Consistorul să raporteze sesiunii sinodale proxime despre măsurile luate.

Nr. 65. Propunerea aceluiași deputat cu privire la reviziunea sistemului nostru *administrativ bisericesc* și pentru completarea aparatului administrativ bisericesc, la propunerea comisiunii:

Se transpune Consistorului cu îndatorirea: să studieze chestiunea în direcția cuprinsă în aceea propunere; să iee măsurile convenite pentru realizarea celor propuse, având să raporteze proximei sesiuni sinodale despre cele realizate și despre eventualele dificultăți de înlăturat din partea sinodului conform Statutului organic (§ 96. pct. 12).

Nr. 66. Față cu propunerea aceluiași deputat relativ la prevederea *garnizoanelor militare* cu preoți stabili, comisiunea prin același raportor propune: propunerea făcută se ridică la valoare de concluz și Consistorul este invitat să continue cu demersurile sale, întregindu-le în consonanță cu propunerea făcută și să iee toate măsurile convenite pentru organizarea serviciului preoțesc stabil la armată.

Față cu aceasta propunere, Prezidiul dă de nou expresiune mirării sale, că unii asesori chiar din gremiu, nu comunică direct cu Consistorul și președintele său, ci prin Vener. Sinod chiar și în cazurile, în cari se luaseră deja dispozițiuni și se poartă corespondență cu factorii cu cădere.

Deci află de nenaturală propunerea comisiunii reprezentată prin însuși autorul propunerii, ca aceea să se ridice la valoare de concluz.

Repețește cele accentuate la prima prezentare a propunerii și pune pe masa biroului volumul corespondenței în chestie.

Deputatul Dr. Gh. Ciuhandu reflectează, că propunerile nu le-a făcut în calitate de asesor referent, ci în puterea dreptului de deputat sinodal conform Regulamentului afacerilor interne.

Deputatul dr. Cornel Iancu, luând cuvântul face următoarea contrapropunere:

În chestiunea preoților militari având în vedere, că în trecut Consistorul a făcut demersuri cu mai multe ocazii, — pentru finalizarea chestiunii se reacearcă Consistorul diecezan să continue demersurile.

Punându-se la vot contrapropunerea, întrunește 20 voturi, iar propunerea comisiunii încă întrunește 20 voturi.

Fiind voturile egale, în temeiul §-lui 48 alineatul ultim din Regulamentul afacerilor interne, Prezidiul dărimă cu votul său pentru contrapropunerea deputatului Dr. Cornel Iancu, pe care:

Sinodul o ridică la valoare de concluz.

Nr. 67. Față de propunerea aceluiași deputat relativă la în activarea serviciului filantropic de a conscrie și inzebra cu preoți stabili instituțiile umanitare (spitale, *penitențiare* și feliurite azile) de pe teritoriul diecezei, comisiunea prin același raportor propune:

Propunerea făcută se ridică la valoare de concluz și Consistorul este invitat, să procedă în consonanță luând toate măsurile convenite pentru organizarea pomenitului serviciu filantropic bisericesc.

Față de această propunere a comisiunii, Prezidiul dovedește cu volumul actelor, că pentru prevederea penitențianului din Arad cu preot, s'au luat de mainainte demersurile necesare și numai din lipsa dotației corespunzătoare din partea statului, nu s'a putut finaliza afacerea.

Pentru îngrijirea sufletească a bolnavilor din spitalul județean din Arad încă s'au inițiat demersuri.

Sinodul, la propunerea deputatului dr. Cornel Iancu și în conformitate cu concluzul anterior decide:

Consistorul este invitat să continue cu demersurile în chestie.

Nr. 68. Față cu propunerea deputatului Dr. Gheorghe Ciuhandu, cu privire la măsurile de luat pentru apărarea în fața *publicațiilor* rele de tipar și pentru înfiriparea unei acțiuni culturale pozitive, comisiunea organizatoare și cea bisericască prin raportorul Dr. Gh. Ciuhandu propune, iar Sinodul decide:

Cu excepțiunea propozițiunii de mijloc: „Iar cărți de tendență anticrestină, cari s'ar fi strecurat prin bibliotecile populare să le adune la oficiul protopresbiteral concernent pentru trimitere la Consistor” și cu omiterea punctului 4, propunerea se ridică la valoare de concluz având Consistorul, ca la proximit Sinod să raporteze despre demersurile sale și despre rezultat.

Nr. 69. Urmează referada comisiunei bugetare, care prin raportorul său dr. Ioan Ursu propune stabilirea și asemnarea speselor împreunate cu prezenta sesiune sinodală în modul următor:

a) diurne à 80 lei	14.880 Lei
b) spese de călătorie	2.550 Lei
Total:	17.430 Lei

Sinodul stabilește diurnele și spesele acestei sesiuni sinodale în suma propusă de comisia bugetară și le asemnează la Cassa Consistorului având însă a se detrage diurna de o zi în suma de 80 Lei dela fiecare deputat

Nr. 70. Pentru verificarea protocolului acestei ședințe

Se designează biroul și deputații sinodali domiciliati în Arad.

Terminate fiind agendele actualei sesiuni sinodale, P. S. Sa Domnul Episcop — președinte mulțumește lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit a ne întruni în pace și a încheia cu bine lucrările avizate la aceasta sesiune; mulțumește deputaților pentru zelul și interesarea cu care au luat parte la rezolvirea afacerilor puse la ordinea zilei; mulțumește și notariatului pentru conducerea punctuală a agendelor scrîpturiste și implorând darul și binecuvântarea cerească asupra lucrărilor îndeplinite și asupra tuturor domnilor deputați și poftindu-le la toți reîntoarcere cu bine la casele și familiile lor și revedere norocoasă la sesiunea proximă, declară sesiunea sinodală din acest an de închisă.

Deputatul Cornel Lazăr, luând cuvântul, accentuează, că dacă lucrările acestui Sinod sau terminat cu bine, aceasta este a se mulțumi în mare parte indulgenței, bunavoinței tactului și înțelepțiunei, cu care Pr. S. Sa a condus desbaterile acestui Sinod. Deci în numele tuturor deputaților mulțumindu-i pentru stăruințele și rezultatele bune, îi dorește ca să poată conduce destinele diecezei încă mulți fericiți ani cu bine și cu sănătate — Cu D-Voastră împreună, răspunde Pr. S. Sa.

Mihailu Păcățian
notarul ședinței.

Acest protocol s'a cetit și verificat în ședința comisiunei sinodale de verificare, ținută în 16/29 Aprilie 1922.

Ioan J. Sapp
episcop președinte.

Ascaniu Crișan
Dr. Cornel Iancu
Dr. Gh. Ciuhandu
Dr. Ioan Robu

V. Goldiș
Dr. Eugen Beleş
Iosif Moldovan
Trăian Văftian.

† Moartea lui Take Ionescu

Sucombarea marelui român și bărbat de stat Take Ionescu, îmbracă în doliu toate sufletele românești, căci acest geniu strălucit al politicei românești lasă în urma sa o viață încununată cu biruinți și izbânzi așa de strălucite, încât condeiu nu le poate încadra în marginile înguste ale unor articole de ziare.

Omul providențial Take Ionescu, împreună cu iubiții noștri Suverani și alți bărbați de valoare, ai neamului nostru, încă din primele faze ale crâncenului războiu, au prevăzut că dreptatea și izbânda va fi pe partea marilor noștri aliați, fapt pentru care a înzistat foarte mult ca România să intre în foc alături de surorile ei latine.

Iar după ce a văzut realizată unitatea noastră națională, gândul lui a fost s'asigure pacea europei, pentru care scop a înfăptuit alianța statelor amice din Orient, sub numele Mica-antantă.

Prin tactul său fin politic și adâncă prevedere, pune la cale căsătoriile dela Belgrad și Atena prin cari să cimentează și mai mult baza acestor alianțe. Moartea lui însă zgudue sufletele tuturor aliaților României-Mari, cărora Take Ionescu și ca sfetnic al tronului și ca om particular le-a arătat o notă de amicitie foarte afectuoasă.

Simplonul care aducea corpul marelui defunct a intrat pe pământul României, — venind dela Roma, — Marți dimineața la oarele 5. Pentru a-l întâmpina și a înalță rugăciuni pentru sufletul său mare, a plecat dimineața cu automobilul din Arad, P. S. S. părintele Episcop Ioan, în societatea dlui prefect Marcuș și dlor referenți Păcățian și Cioară.

Trenul cu vagonul mortuar sosește în gara Timișorei la oarele 6-30, unde ieste întâmpinat de un public foarte numărös. Este un moment de consternare adâncă, când să deschide ușa vagonului și apare cosciugul care poartă rămășițele marelui bărbat de stat Take Ionescu. P. S. S. Episcopul diecezan urcă treptele vagonului, unde eră dna Văduvă și exprimă cele mai sincere condolențe, apoi 14 preoți în frunte cu P. S. S. toți îmbrăcați în negru încep frumoasele noastre cântări funebrale. La sfârșitul serviciului divin P. S. S. părintele Episcop, rostește un panegiric concis în care face apologia unuia dintre cei mai mari bărbați de stat, care a fost unul dintre inițiatorii desrobirei acestor plaiuri și căruia îi aducem tributul nostru de cinste și adâncă veneratie.

Lângă cosciug ocupă loc doi preoți ortodoksi, în odăjdii și vagonul este atașat trenului special venit din București pentru a duce corpul marelui român. Intre cântecele extrem de duioase ale corului din Timișoara, trenul pleacă spre Caransebeș, unde oficiază serviciu divin P. S. S. Episcopul Badescu cu clerul și corul catedral. La Lugoj rostește rugăciuni protopopul nostru Popovici și cântă duios corul lui Vidu, la Orșova este așteptat marele mort de preoțimea din loc și jur și așa mai departe în regat până la Titu, unde este așteptat de I. P. S. S. Mitropolitul primit mai mulți PP. SS. Episcopii și Arhierei și un distins public din București. Apoi este dus la București și așezat pe un catafalc superb în rondoul Ateneului, unde a stat până Vineri d. m. la orele 5. când este înmormântat cu o pompă foarte mare între regretele unanime ale neamului românesc.

Dumnezeu să-l odihnească.

La ziua eroilor.

Discurs: Rostit la inaugurarea Monumentului Eroilor în Semeac. De Dr. IOAN FELEA.

O națiune trăește prin cinstea pe care o știe da bărbaților mari și eroilor săi. Din timpurile cele mai vechi istoria ne spune că, toate popoarele cari au avut cultura lor dezvoltată au cinstit și prea mărit pe aceia cari prin înțelepciunea și mintea lor luminată și strălucitoare au contribuit la bună starea materială și la dezvoltarea lor morală și culturală, ridicându-le monumente neperitoare, cari vorbeau urmașilor despre faptele lor mari. Astfel ne-au rămas monumente dela greci și romani, cari vorbesc de gloria apusă a acestor neamuri.

În numele „Cercului Religios” din Pecica, jud. Arad, ca reprezentant al bisericii — la serbarea pe care DV. ați aranjat-o astăzi cu ocaziunea inaugurării frumosului Monument în onoarea acelor cari au căzut în groaznicul război de întregire a Neamului Românesc, nu pot trece sub tăcere exemplul cel mai frumos, care ni-l-au dat mucenicii sfintei noastre biserici drept credincioase și strămoșești.

Isus Hristos pentru propagarea și răspândirea învățăturilor Sale Dumnezeiești și-a ales un stat mare de bărbați, cari fiind totdeauna cu „dulcele lor învățător”, l-a învățat ce au să creadă și cum vor să răspândească învățăturile Sale în toată lumea. Astfel până la Înălțarea Sa la cer — a cărei pomenire biserica noastră astăzi o face — le-a explicat toate tainele împărăției Sale cele veșnice. Cei 12 Apostoli și cei 70 învățăcei, luând Duhul Sfânt în ziua Cincizecimei, au mers apoi în întregă lumea cunoscută pe atunci, predicând Evanghelia la toată făptura.

Apostolul Petru chiar în ziua Cincizecimei, adevărat 10 zile după Înălțarea la cer, predicând a câștigat trei mii pentru legea cea nouă. Un exemplu acesta din multele de cari ne spune Sfânta scriptură și Evangheliștii despre modul cum și-au împlinit apostolii chemarea lor.

Ori credeți D-voastre — On. Public Românesc, oare lucru ușor a fost acesta? Câte obstacole, câte bătăi și temnițe n-au suferit toți acestia pentru învățăturile Sfinte ale Mântuitorului Hristos, pe cari ei le-au răspândit.

Doar însuși Isus Hristos le-a zis lor: „Vă vor scoate pe voi din sinagogi și vă vor duce înaintea judecătorilor . . .”

El însuși le-a spus: „Păharul suferințelor pe care eu l-am băut, îl veți bea și cu botezul (sângelui) cu care eu m-am botezat, vă veți boteza”. Dar precum Isus le-a zis: „Trebuie să fac lucrurile Tatălui până ce sunt în lume . . .” tot astfel și apostolii — pătrunși de focul Sfânt — n-au băgat în seamă și nu s-au speriat de bătăile, temnițele și toate urgiile cu cari lumea jidovească și cea păgână îi răsplătea pentru distinsul lor zel Apostolic. Și după toate acestea ei mai tare strigau: „Noi predicăm pe Hristos cel Răstignit judeilor sminteală, iar păgânilor nebunie!”

Dar ce-i făcea pe Apostoli tari și însuflețiți? Focul Sfânt care ia pătruns pe dăușii întru răspândirea învățăturilor Evanghelice!

După cum Apostolii și urmașii lor adevărați Sfinții Părinți bisericești cari sunt făclile vii ai Bisericii — au fost pătrunși de focul Sfânt al entuziasmului prin care au făcut minuni, și precum toți bărbații mari ai neamurilor mari, cari au trăit până acum, au fost inspirați de acest foc sacru (d-zeesc) — tot astfel au fost înzestrați cu acesta și eroii tuturor veacurilor — deci și Eroii Neamului nostru, a căror pomenire de asemenea astăzi o facem.

Făcând aceasta scurtă plimbare în istoria bisericească, dațimi voie Onorat Public Românesc! ca să trec la istoria cea mai recentă și mai proaspătă a zilelor, pe cari le-am petrecut și ai căror martori oculari am fost cu toții. Apostolii și mucenicii din Sfânta scriptură au suferit pentru o credință și pentru o lege nouă — cea a lui Hristos.

Să punem o zală și să trecem pe puntea credinții lor și a noastre la aceia pe cari noi îi numim martirii adevărați Mucenicii Neamului nostru.

Eroii Români! . . . Acum după ce Dumnezeu și brațul vitejii noastre Armate — în ciuda tuturor dușmanilor — ne-a învrednicit să vedem minunea cea mare a întregirii Neamului nostru adevărat unirea tuturor provinciilor românești la Patria Mamă — trebuie să înțelegem mai bine și cu toții poeziile acelea, pe cari noi ca copilași le-am învățat să le declamăm și să le cântăm în școală. La întâmplare îmi vine în mintea cântarea:

Bravi Ostași ai României
Floare mândră vitejei,
Ne vom duce la război
Unul chiar în contra doi,
Și-om striga murind în foc
Rămăi țară cu noroc!
Vivat țara mea!

Ce testament mai frumos ne-au lăsat nouă acei bravi ostași decât cuvintele acestea mari și pline de avânt și entuziasm . . .

„Și-om striga murind în foc, rămăi țară cu noroc!”

E adevărat că numai acela, a cărui inimă bate cu tărie pentru țara sa, poate simți fiorul Sfânt al ostașului care moare în luptă vitejiască. Ce poate fi mai măreți și mai sublim decât a muri pentru o idee măreață, pentru un ideal? Oare cei opt sute mii eroi Români pentru ce și au jertfit viața lor în luptele de la trecătorile Carpaților? Mergând la atac ei cântau cu fruntea înălțată: „Ca să scăpăm pe ai noștri frați, de atâtea veacuri subjugați”.

O! Voi cei ce spuneți vorbe late și criticați trecerea peste Carpați de către șoimii Armatei Române în anul 1916 — August — Septembrie! Voi știți să faceți strategie, acasă la masa voastră bogată sau la un păhar de vin, prin cafenele și localuri publice. Știți spune că aceasta Armată era rău echipată și slab instruită; că ea nu avea telefoane, că soldații erau în opinci, și mâncau mămăligă! Cu toată indignarea mea românească afirm că aceasta o spun numai aceia a căror conștiință națională să tărăie în bezna infunerului! Unora ca acestora le spun că nu ajunge ca o Armată să fie bine comandată, cum era cea Germană, bine echipată și bine nutrită! Mai mult ca toate acestea este simțul datoriei, credința într-un ideal și scopul pentru care luptă o armată.

Pentru ce au adus nemții un milion de ostași de la Verdune, iar austro-ungarii, turcii și bulgarii un alt milion ca să forțeze din toate puterile frontul Român în toamna anului 1916? Pentru ce să desrobească frații, ori pentru ce să fure tot ce au aflat în Țara Românească, și să o prăpădească? Unde vedem noi oare idealul Sfânt, unde vedem adevărul și dreptatea la acei nemți sau la aceasta armată de Românași, despre care D. Secstil Pușcariu, azi profesor la Universitatea din Cluj mi-a spus, că ofițeri germani cari mergeau la concediu — istorisiau: „După doi ani și jumătate — am fost pe toate fronturile de luptă, însă astfel de soldați nu am avut în față”. Ei nu au aruncat armele, nu sau predat. Retragerea unei armate de abia trei sute de mii față de un dușman ce număra 2 milioane spuneți-mi ce înseamnă? Iar dacă ai noștri sau retras, știți ce au urmat în August 1917!

Eram la frontul Italian. Se șoptea din partea austro-ungarilor că în trei săptămâni toată România,

inclusiv Moldova — va fi ocupată. O durere adâncă se instăpânea pe inimile noastre Românești adânc chinuite . . . Nemții făceau pregătiri sistematice. Luptele începură. Tunurile nemțești răscoleau pământul la Mărăști, Mărășești și Oituz. Va rămâne un capitol istoric pentru vece cum la Mărășești 6 Divizii Române respinseră toate atacurile celor 16 Divizii germane. Să nu se uite că pe vremea aceea ajutorul rușilor — ca în totdeauna — era ca și neexistent.

Cine nu lacrimează citind buletinul oficios sau auzind dela martori oculari despre ziua memorabilă din August 1917, când pe o căldură îngrozitoare soldații noștri — aruncând bluzele — se repeziră la contra atac numai în cămașă. De atunci ne-a rămas memorabila vorbă: „Pe aici nu s-a trecut!” — Nu îngâmfare, nici închipuire să ne amească, dar în tot cazul încredere și tărie în viitorul Patriei noastre, care poate număra fapte de vitejie ca acestea.

Au murit mulți și de-ai noștri, dar nemții fugeau mâncând pământ, aruncând totul de pe ei.

De ce nu au fugit ai noștri?! . . . Pentru că ei — dacă deocamdată nu-și putuseră încă elibera frații subjugați — își apărau totuș Moldova, bucata de pământ ce lea mai rămas, și nu s'au dat nici morții! De ce fugeau nemții și se dădeau prinși? Pentru că nu aveau nimic ce căuta în România. Pe ei numai muzica barbariei germane: „Deutschland über alles” îi mâna la luptă, lacomi se ajungă până în Orient.

Dar iată ce au câștigat! Vor avea să plătească datoria risipei, pagubilor și furăturilor făcute până ce voi muri cu toții — generația de astăzi.

Onorat Public Românesc! Într-o conferință ca aceasta nu se poate schița toată măreția zilelor acelor vitejie pentru armata Română!

Dașini voie însă să vă amintesc și toată jalea acelor ani. În câteva cuvinte fiemi permis să vă descriu unele fragmente din viața acelor cari n'au avut fericirea să moară la Oit, la Sibiu sau la Severin. Pe aceia cari nemții făcându-i prizonieri, în convoae lungi-au dus în germania ca să-i omoare cu foamea, sau la frontul Italian ca să sape tranșee — i-am văzut. — Mi sa cutremurat inima când din jos de Trient, în orașul Bovereto au trecut pe lângă mine un grup de 500 prizonieri Români. Iam cunoscut de de-parte după căciulile lor Românești. Iam văzut rupți de foame, abia se târaiau. Picioarele lor erau goale și pline de rane. Pe unul care se dăse de o pa te, călăul călăreț din urmă îl croi cu cravașa peste cap. Românul care se clătină să cadă, fu ajutat de un camarad. Cei mai mulți erau oameni peste 40 ani, adică „reformați”, moșneni dela duna-re, după cum mi-au măturisit mai târziu unii dintre ei ne obișnuiți cu aerul munților din Tirol.

(Va urma).

Scrisoare de danie și pomenire.

Iară a face binele să nu le-
venim, că la vremea sa vom
seceră neostenind Apost. Pavel.

„Invrednicindu-ne preabunul Dumnezeu, pe noi smeriții robii săi: Avram Perța (Tupili) și soția sa Persida n. Boroneauț, să ajungem la vârsta frumoasă de 68 de ani ai vieții noastre pământene, fără să avem următori, — după ce, prin a noastră socoteală, ne credem destul de asigurat și ce va mai urma de aici înainte din traiul nostru trecător pe această lume, până când se va îndura Dumnezeu, — după ce și pentru astrucarea rămașișelor noastre ne-am zidit în anul 1914 o frumoasă criptă în morminții parohiei noastre; acum ne credem datori să ne gândim mai cu dinadinsul și la cele vecinice ale sufletului nostru.

Din avutul nostru, câștigat din darul lui Dumnezeu, cu multă trudă, dar și cu cinste și cu omenie, aducem de data aceasta, ca jertfă pe altariul sf. noastre biserici un clopot în greutate de peste 420 kgr., vărsat în turnătoria lui Hönig din Arad, pentru suma de 40,000 lei (adecă patruzeci mii lei).

Rugăm mai întâi pe înduratul Dumnezeu să primească acest dar și în jertfelnicul său cel mai presus de ceruri, să ne binecuvinteze în această lume cu o viață lină și plină și de alte fapte bune, iar după mutarea noastră de aici să ni-l socotească spre mântuirea sufletului nostru.

Rugăm apoi pe preoții sf. noastre biserici și buni părinți ai noștri, atât pe cei de-acum, cât și pe toți cei din viitor — până când va sta casa lui Dumnezeu în satul nostru — să facă pomenire de această jertfă a noastră, aducându-o totdeauna ca un exemplu viu de dragoste creștinească, iar numele noastre Avram și Sida, până ce noi vom fi în viață, să fie pomenite la toate slujbele între binefăcătorii sf. noastre biserici, la înmormântarea noastră a amândurora să fie scoși toți praporii și să se tragă toate clopotele, fără altă plată, iar după moarte să fim pomeniți iară la toate slujbele între binefăcătorii răposați, în fiecare an, la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, să ni se facă și slujească în sf. noastră biserică un parastas și a II. zi de Paști din fiecare an preoții să se oprească și la cripta noastră să ne facă rugăciuni.

Mulțumind Dumnezeului nostru celui preainalt, precum și celorlalți buni sfătuitori, că ne-au ajutat să ne împlinim acest dor fierbinte al sufletului nostru, rămânem în

Cuvin, la 1/14 Maiu 1922

cu creștinească dragoste:

Avram Perța și soția Sida m. p.

Impărtășesc tuturor fraților întru Domnul bucuria de care s'a veselit inima mea la facerea daniei de sus și la celtuirea scrisorii, care-o cuprinde. Pentru

biserica săracă a poporului românesc, câteva zeci de mii — date de un singur credincios — numără, și azi în vremea milioanei și a miliardelor, ceva. De aceea și încă din multe alte motive, cred, că va fi bine să stăruim puțin asupra acestei danii.

Trăim vremuri de grave tulburări sufletești. Materialismul brut și înpietritor de inimi stăpânește azi o bună parte din omenime. Dorul de înbogățire robește tot mai multe suflete, fără să caute la fața oamenilor, nici la alegerea mijloacelor. Nepăsarea, indiferentismul față de preceptele blânde, dar severe ale evangheliei, cari cer tocmăi responsabilitatea faptelor, a ajuns boală molipsitoare, urmată de căderea bunelor moravuri.

Nu ne mirăm deci prea mult, dacă și poporul nostru, dreptcredincios, suferă de boalele lumii moderne.

Pelângă relele deprinderi aduse din război, credincioșii noștri mai sunt neliniștiți și aici acasă de propaganda sectarilor, care'i îndeamnă să se despartă de dreapta lor lege românească și să părăsească cetatea ei nebiruită, sfânta biserică strămoșească.

Ca o cetate deasupra muntelui stând, preotul, ca un păstor bun, trebuie necontenit să vegheze asupra turmei sale. Și aprinzind în casa Domnului tot mai cu zor făclia învățării, care a luminat lumea, va arată oamenilor, care este calea și adevărul și viața și în zilele noastre. Va spune tuturora și va striga cu vreme și fără de vreme, ceea ce a zis un mare învățat, că nu la Genova, nici la Haga își vor găsi popoarele vindecarea, ci la Hristos. Singurul și veciul Mântuitor al omenimii din toate primejdiile tot El va rămânea.

Și oile — poporul — cari cunosc glasul stăpânului și'l ascultă, pentru că le chiamă pe nume și le scoate pe ele, încep par'că să se lumineze. Conștiința sfintenței legii noastre românești se afirmă tot mai nebiruită și față de meteahnele lumii de astăzi. O pornire către îndunătățirea moravurilor câștigă din zi în zi tot mai mulți partizani. Apoi dacă d.-es. până acum cei mai mulți dintre credincioșii noștri au stat nedumeriți față de sectari, pentru că fiind seduși de prefăcuta lor blânde e, nu'i știau ce vreau, acum după cele multe auzite despre ei, încep să ia parte activă la lupta'ncontra lor. „Părinte, să facem clopote la biserică, să nu ne lăsăm ca pocăiții“, zic unii. „Să ne reparăm biserică și să o imfrumșetăm, să le fie drag și celor, cari se adună prin alte case, să vină la noi“, zic alții. Și nu rămân numai la vorbe. Stăruesc cu toții, se'utrec la lăcătarea scaunelor, a ierbii etc., dau bucuroși sume mari „pentru sfânta biserică“. Se luptă dar cu toții să dea cât mai multă viață instituției dumnezeiești, care ne-a purtat, de mii de ani, sufletul creștinesc al neamului nostru teafăr și deasupra peste valurile tuturor furtunilor și despre care cred și acum tot mai sus și tare, că este sin-

gură în stare să ne scoată nevătămați și din lanțurile tuturor ispitelor, cari bântue azi așa de greu lumea.

Și semnele aceste înbucurătoare, însoțite de jertfe materiale, le vedem mai mult tot la poporul de jos, la bunii și bravii țărani muncitori. Inteligența noastră, afară de puțin, se lasă tot mai mult pradă nepăsării în cele religioase și prin necăutarea casei Domnului dă poporului unul din cele mai rele exemple. Avem apoi și noi milionari, dar nu ne vine de nicăiri nici o veste despre binefacerile lor. Cât de sfinte sunt vorbele Scripturii: Nu nădăduiți în boeri, în fii oamenilor.

Dau și acum tot cei săraci, mult din puținul lor. Credincioșii mei de sus nu pot fi numărați între oamenii bogați, și poate tocmai de aceea să simt mai mult datorii să lucre cu zor la mântuirea sufletului lor. Cu câțiva ani înainte ne-au înfrumșet morminții cu o preafrumoasă criptă. Acum înalță în turnul mândrei noastre biserici un puternic glas de chemare la casa lui Dumnezeu. Și poate în viitor Dumnezeu le va rândui să facă și mai mult.

Vrednică de pomenire este deci silința lor.

De aceea am și dorit să o fac cunoscută tuturor fraților, ca un exemplu de înbogățire întru Domnul, în aceste zile, pline de poftă grele după avuții și măririi trecătoare, ca o pildă a dragostei vii, ce o are poporul nostru de jos și acum față de biserica sa strămoșească, ca un model de luptă bună împotriva acelor, cari se căsnec înzădar se aducă vrajbă în casa Domnului și și necinstesc legea părintească și ca un memento pentru cei cari au mai mult.

Mulțânind și pe această cale bunilor mei credincioși pentru nobilele lor fapte, le repet cuvintele scrise de noi pe clopotul lor: „Dumnezeu să le răsplătească”.

Cuvin, la 1/14 Iunie 1922.

Nicolae Tândru preot.

INFORMAȚIUNI.

Personale. P. S. S. părintele nostru Episcop Ioan, s-a reintors dela București, — unde a participat la ședințele sf. Sinod — Duminică în 12/25 Iunie.

Prima înproprietărire în Ardeal. S'a făcut în comuna Pestișul Mare din jud. Hunedoara în 16 crt.

Preoții au ținut un Te-Deum, iar după discursurile oficiale s'a procedat la tragerea primei brazde pe lotul celui dintâi înproprietărit.

Un plug cu 6 boi, acoperit cu flori de câmp porni la drum. Coarnele plugului le ținea d. ministru Constantinescu, dd. prefect, parlamentari și țărani cari în chiotele vesele ale flăcăilor porniră plugul. Mulțimea isbugnește în urale, bătrânii plâng. și se îmbrățișează.

La internatul diecezan de fete din Arad se caută o *Governantă* pe an. șc. 1922/23. Doritoarele de-a ocupa acest post să-și înainteze cererile în scris, ori să se prezinte la Dir. Int. *Diracțiunea.*

Dela „Căminul Ștudențesc” al învățătorilor din jud. Arad.

Condiții de primire.

În cămin se primesc elevi fără deosebire de naționalitate cari frecventează vre-o școală din Arad. Cererile de primire pentru anul școlar 1922—23 se pot înainta numai până la 20 Iulie a. c. Cererile au să fie provăzute cu: 1. Ultimul certificat școlar. 2. Extras de botez. 3. Certificat medical. 4. Bilet de revaccinare, și 5. Atestat de paupertata (acesta numai pentru învățătorii și profesorii din județul Arad, cari recurg după favor). Rugările netimbrate se vor respinge. — Numai până la 20 Iulie se mai pot însinua și părinții elevilor din anul trecut cari mai doresc a-și mai reține locul în cămin și pentru anul viitor. — Taxa de întreținere va fi 4000 Lei (patru mii) solvită anticipativ în fiecare lună; iar pentru copii învățătorilor primiți cu favor 2000 Lei (două mii) anual.

Uniforma va fi obligătoare pentru toți elevii. Fiecare va mai aduce: un palton, un pardesiu, 2 perechi ghete și o pereche comoade, plapomă cu 2 fețe, 4 ciarciaruri, una perină cu 2 fețe albe, 6 cămeș de zi, 4 de noapte, 6 izmene, 6 ștergare, 12 batiste, 6 perechi ciorapi, 4 salvete, pepten des, perie de cap, de haine, 2 de ghete, de dinți și 2 lăcate. Săpunul de față și praful de dinți să nu lipsească.

Spesele pentru medicină precum și alte pagube făcute de elevi, părinții le supoartă.

Doi profesori de specialitate sunt angajați și pentru viitor cari zilnic vor da elevilor tot sprijinul în studiu.

Muzica instrumentală: vioară și pian încă se va preda elevilor pe lângă o taxă moderată. — Alte informațiuni mai deaproape se primesc zilnic la direcțiunea căminului în Arad; Bulevardul Carol I. Nr. 4/a.

Nicolae Mihulin
vice președinte.

Duplicat.

Valeria, Ana Popoviciu născ. la 13 Iulie 1886, în comuna Petriș, județul Arad, pierzându-și diploma de învățătoare, eliberată în 17/30 Iunie 1905, sub Nr. 1103 - 1904/5, l-s'a extradat duplicat cu data de 9 Iunie 1922, Nr. 452 P. — 1921/2, prin care s'a declarat de anulat.

Diracțiunea în 11 pei. I. I. I.
ort. rom. din Arad

CONCURSE.

Pentru îndeplinirea parohiei I. din Bârza. se scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Venitele sunt:

1. Una sesie pământ parohial constătoare din 22 jug. c. 131□, din care 11 jug. c. e fânat de deal.
2. O grădină parohială.
3. Birul legal și
4. Stolele legale.

De locuință se va îngriji alesul, carele va plăti darea după venitul, cei beneficiază și va catehiza la eventualu școală confesională fără alta remunerațiune.

Fiind parohia de cl. II. dela reflectanți se cere cvalificațiunea prescriasă pentru atari parohii.

Reflectanții sunt datorji, ca recursele lor adjutate conform regulamentulul și adresate com. par. din Bârza să le subștearnă P. O. oficiu ppbiteral din Buteni; având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din Bârza pentru a-și arăta desteritatea în cant și oratorle.

Din șed. com. par. ținută în 8 Februarie 1922.

Miron Grecu, m. p.
paroh preș. com. par.

Petru Birdu, m. p.
not. com. par.

la conșelegere cu: Florian Roxin ppbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei a doaua din Bârza, se publică concurs cu termen de 30 zile.

- Dotajie: 1. Sesia beneficiată de fostul preot, 13 jug. arător 14 jug. fânaș la deal.
2. O grădină parohială.
  3. Bir și stole legale.
  4. Intregire dela Stat.

Alesul va catehiza fără altă dotajie. Va plăti dările publice după sesie și grădina par.

Parohia e de clasa II. Reflectanții să-și nainteze documentele oficiului prot. din Buteni ținând cont de dispozițiile regulamentulul, iar cei din alte dieceze pe lângă literale demisionale vor accluda la petit dovadă despre consentimentul Episcopului nostru diecezan spre a putea reflecta la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

la conșelegere cu: F. Roxin protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III-a din Benteș, se publică concurs cu termen de 30 zile.

- Dotajie: 1. Casa parohială.
2. Sesie din 24 jugh. parte arător, parte fânaș.
  3. Stole legale.
  4. Intregire de salar dela Stat.

Preotul va catehiza fără alta dotajie la școala conf. când va fi. Va plăti dările publice după sesie și casa parohială.

Reflectanții să-și nainteze documentele oficiului protopresbiteral din Buteni ținând cont de dispozițiile regulamentulul, iar cei din altă dieceză au să dovedească consimțământul Consistorului și respective a Episcopului diecezan de a putea reflecta la acesta parohie.

Comitetul parohial.

la conșelegere cu: F. Roxin protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. II. din Fădimac, tractul Belinț, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială constătoare din 30 jughăre, și anume 24 jugh. arător și 6 jugh. fânaș.
2. Casă parohială fără supraedificate cu intravilan de $\frac{1}{4}$ jugh.
3. Stolele legale.
4. Bir; o spene de cucuruz sfărâmat dela fiecare număr de casă.
5. Ajutorul dela stat, pentru care parohia nu garantează.

Alesul are să plătiască dările după sesie, după casă și după intravilan și să catehizeze la școala din loc fără altă remunerațiune.

La concurs, cu provocare la înaltul act Consist. Nr. 1528/1922 întru cât nu se prezentează reflectanți cu pregătiri de clasa a II-a, se admit și de cei cu cvalificație de clasa a III-a.

Concursele adjutate în regulă și cu atestat despre eventualul serviciu de până acuma, se aștern of. ppresb. ort. rom. din Belinț, adresate Comitetului parohial din Fădimac, pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reflectanții, în terminul concursual, se vor prezenta în sf. biserică din Fădimac, într'o Duminecă sau sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în rituale și în oratorie.

Concurenții din altă dieceză, nainte de a se prezenta în parohie, trebuie să se prezenteze protopresbiterului tractual, spre a dovedi că cu cvalificația poștită de concurs și P. S. Domn. Episcop diecezan, pentru a le da binecuvântarea arhierească.

Comitetul parohial.

la înțelegere cu mine: Gherasim Sârbu ppbiter.

—□—

1—3

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(Strada Eminescu Nr. 35) și-a reînscut activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte preoțești. Confeționează: haine civile, ornate bisericeste, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.

Redactor responsabil: SIMION STANA asesor consistorial

Cenzurat: V. DÂRLEA.